

Literatura estrangera

DAVID CASTILLO

Capote, retratista d'estrelles

El polièdric Truman Capote va desplegar al llarg de la seva intensa existència una obra que va destacar des de l'àmbit del conte, la novel·la, el reportatge i el retrat periodístic. Amb poc més que els estudis primaris, va començar a escriure contes pràcticament de nen. La seva aparició literària als 23 anys amb *Altres veus, altres àmbits* marcava un abans i un després. Resulta enlluernadora la novel·la testimoni *A sang freda* (1966) sobre l'assassinat d'una família a Kansas. També el podríem situar com un dels grans escriptors del sud per molts dels seus relats o un referent per les novel·les *Esmorzar al Tiffany's* i *Pregàries ateses*, per esmentar-ne les més conegudes. A l'inici de *Música per camaleons* s'autoretrata: "De la meua vida -com a artista, almenys- se'n pot fer un gràfic tan precís com el de la febre: amb altes i baixes, amb cicles ben definits. Vaig començar a escriure als vuit anys: de cop i volta, sense inspirar-me en cap exemple... Quan en vaig fer disset ja era un escriptor consumat. Si hagués estat pianista, hauria arribat al moment del primer concert públic". Capote es va convertir en un virtuós, habitual de les principals publicacions dels EUA, on es va formar en la frase curta, la precisió i l'amenitat.

Ara ens arriba en català el volum *Retrats*, una versió castrada i castrant dels seus retrats periodístics en comparació de la que, per exemple, va publicar Anagrama el 1995 -la podem trobar a la col·lecció de butxaca per 6,50 euros-. Angle només presenta els retrats de Marlon Brando, Marilyn Monroe i Ten-

Capote va proposar Marilyn per a l'adaptació d'*Esmorzar al Tiffany's*

nessee Williams mentre que a la castellana tenim el doble de retrats llargs i catorze de petits. La traducció catalana recull la perspicaç radiografia de Marlon Brando durant el rodatge de *Sayonara*, que va irritar l'actor. També el retrat de Marilyn i el divertit d'un dels seus mestres, Tennessee Williams, a qui Truman va conèixer quan tenia 17 anys. Hi ha una anècdota impagable. En un local amb 300 persones, una dona es

va acostar a Capote i Williams perquè li signessin un autògraf amb un llapis d'ulls. Tennessee va signar el nom de Capote al voltant del melic de la noia. Enfurimat, el marit va anar cap a la taula amb el llapis, es va descordar els pantalons i li va preguntar si li signaria la titola: "Em sembla que no hi ha espai per escriure-hi *Truman* -va fer, picant-me l'ullet-, però hi puc posar les inicials". El local sencer va esclafir a riure.

He complementat la relectura amb dos llibres fonamentals: *Conversacions íntimes con Truman Capote*, de Lawrence Grobel, i la biografia de Capote de Gerald Clarke. A la primera, hi ha perles com: "Sóc homosexual. Sóc drogoaddicte. Sóc un geni". O quan l'estiu del 1983 Capote va ser detingut per conduir borratxo i sense permís, i va ofendre el jutge en presentar-se en pantalons curts: "Li va indignar que em prenguéss la qüestió amb naturalitat. En realitat anava elegant. Portava uns pantalons curts molt bonics, una jaqueta ben elegant i unes sandàlies precioses". A la biografia es recorda que va ser John Huston qui li va presentar Marilyn. L'actriu estava a punt de casar-se amb Arthur Miller: "Els vaig veure l'altra nit, sumits en un resplendor sexual. No vaig poder evitar la sensació que era una escena titulada *La mort d'un dramaturg*". Capote sentia tanta admiració per Monroe que la va proposar per a la versió cinematogràfica d'*Esmorzar al Tiffany's*. Com se sap, els estudis van preferir Audrey Hepburn. Sobre la mort de Marilyn, Capote ho va tenir clar: "No van ser els Kennedy els que la van matar. Es va suïcidar. És cert que ells van pagar a una amiga íntima de Marilyn perquè s'oblidés de les relacions d'ells amb l'actriu. L'amiga ho sabia tot i la van enviar de creuer durant un any arreu del món".

Els retrats, plens de descripcions brillants, són un compendi de com es pot fer d'un ofici tan prostibulari com el periodisme alta literatura: amb les paraules i la pura mirada que sempre destil·laven els textos d'un clàssic.*

Retrats

Truman Capote
Traducció: Francesc Rovira
Angle Editorial
Barcelona, 2009
Preu: 11 euros
Pàgines: 128

1 2 3 4 5

BATIBULL

Naipaul en tots els formats

No hi ha res com tenir una indústria potent, una editorial eficaç i un premiet com el Nobel. **Vidiadhar Surajprasad Naipaul** té les tres coses. Amb tantes bones cartes, fins i tot es pot permetre el luxe de tenir un cap de premsa i propaganda tan eficaç com un altre premi Nobel, **Derek Walcott**, amb qui l'uneix una profunda i poc destil·lada examistat, a part del veïnatge antillà. De Naipaul,

Naipaul va guanyar el premi Nobel de literatura del 2001

en català tenim tres dels seus llibres a Edicions 62: *Una casa per al senyor Biswas*, *Més enllà de la fe: entre els pobles conversos de l'islam* i *Una vida malaguanyada*. Tres segells del grup Random House Mondadori publiquen i reediten quatre dels seus llibres. Mondadori tradueix *Un recodo del río*, una novel·la del 1979. Debolsillo reedita *En un estado libre* i *Los simuladores*. I Debate

presenta el seu últim llibre, *El escritor y los suyos*. *Maneras de mirar y de sentir*, un conjunt d'assajos de primera qualitat sobre la manera d'entendre la literatura i la vida. Escriptor transoceànic, britànic d'origen indi establert a l'illa de Trinitat enmig d'un gresol de cultures mestisses, Naipaul va declarar quan li van atorgar el Nobel que no tornaria a escriure ficció. No va ser així. Ell va argumentar

que va ser per pressió dels editors.

Aquest llibre d'assaig és ple de consells, com quan ens diu que cal recordar la regla d'or de la narrativa de les escoles d'escriptura. "Un paràgraf de descripció, i a continuació, dues o tres línies de diàleg". Fa un homenatge sincer al seu pare i a Walcott, a qui va admirar abans dels grans llores. Incerta glòria?*